

Załącznik 5

Lista kontrolna monitoringu środowiskowego i społecznego

do Ram Zarządzania Środowiskowego i Społecznego (RZŚS / ESMF) – “Projekt budowania odporności na zmiany klimatu w gospodarce wodnej”

WPROWADZENIE

Niniejszy dokument stanowi szablon ramowy, a nie plan monitorowania konkretnego placu budowy. Wartości podane w części 2 stanowią minimalne zalecenia, które należy doprecyzować dla każdego działania na etapie OOSŚ (ESIA)/C-PZŚS. Zastosowanie mają najbardziej rygorystyczne wymagania spośród niniejszej listy kontrolnej, wyników ESIA/inwentaryzacji oraz przepisów prawa krajowego.

Niniejsza lista kontrolna stanowi uzupełnienie szablonu PZŚS (załącznik 3) i powinna być stosowana łącznie z nim. Niniejsza lista ma zastosowanie do zadań sklasyfikowanych jako obarczone ryzykiem niskim, umiarkowanym lub znacznym, zgodnie z zakresem załącznika 3. Zadania sklasyfikowane jako obarczone wysokim ryzykiem — w tym te dotyczące siedlisk krytycznych lub przymusowego przesiedlenia — wymagają przeprowadzenia dedykowanej oceny oddziaływania na środowisko (OOSŚ / ESIA) wraz z odrębnym, samodzielnym planem zarządzania środowiskowego (PZŚS) oraz planem monitorowania (BMP/CHMP/EPP/PPNiP), zatwierdzonymi przez Bank przed rozpoczęciem prac.

Dokument składa się z dwóch części: Część 1 – kwestie instytucjonalne/administracyjne; Część 2 – plan monitorowania (przygotowanie, budowa, eksploatacja, wymogi horyzontalne). Wiersze w części 2 mają zastosowanie do zadania niezależnie od jego klasyfikacji ryzyka (niskie/umiarkowane/znaczne), na poziomie szczegółowości proporcjonalnym do klasyfikacji, zgodnie z załącznikiem 7. Identyfikacja i klasyfikacja ryzyka dla poszczególnych zadań zawarte są w formularzu listy kontrolnej - *Screening Checklist* (załącznik 2).

Stosowanie listy kontrolnej w cyklu podzadań

1. Ocena wstępna — jej wynik określa, czy należy zastosować niniejszą listę kontrolną, czy też wymagana jest specjalna OOSŚ (ESIA) oraz które pozycje w Części 2 mają zastosowanie do danego zadania.
2. Przygotowanie (OOSŚ / ESIA, inwentaryzacje przyrodnicze, ocena siedlisk, określenie minimalnego przepływu) — parametry zawarte w Części 2 są doprecyzowane i, w razie potrzeby, zaostrome.
3. Przetarg i zawieranie umów — wypełniona, dostosowana do konkretnego zadania wersja Części 1–2 stanowi załącznik do umowy o roboty budowlane oraz umowy o nadzór.
4. Realizacja i nadzór — zgodność z wymogami jest weryfikowana przez Inżyniera Kontraktu (budowa) oraz operatora (eksploatacja), pod nadzorem JRP i BKP; wyniki są przedstawiane zgodnie z sekcją „Sprawozdawczość”.

CZĘŚĆ 1: KWESTIE INSTYTUCJONALNE/ADMINISTRACYJNE

Niniejszy szablon należy wypełnić oddzielnie dla każdego zadania; wskazane stanowiska należy uzupełnić nazwiskami po zakończeniu procedur selekcyjnych.

Rola	Opis
Projekt	Projekt budowania odporności na zmiany klimatu w gospodarce wodnej (CRWMP)
JRP	Państwowe Gospodarstwo Wodne „Wody Polskie” — JRP, odpowiedzialna za przygotowanie, koordynację, monitoring i raportowanie na rzecz BKP, a za jego pośrednictwem na rzecz Banku Światowego zgodnie z ESCP
Inżynier Kontraktu	Podmiot(y) wybrany(e) w drodze przetargu na poszczególne zadania, odpowiedzialny(e) za bieżącą weryfikację zgodności prac z projektem, decyzją środowiskową oraz C-PZŚS
Wykonawca	Wykonawca robót budowlanych w ramach poszczególnych zadań, odpowiedzialny(-i) za opracowanie i wdrożenie C-PZŚS oraz za bieżący monitoring w fazie budowy (nazwy zostaną podane po podpisaniu umów)
Nadzór środowiskowy	Niezależni eksperci ds. środowiska (ornitolog, chiropterolog, ichtiolog, botanik – w zależności od zadania), odpowiedzialni za inwentaryzację, nadzór terenowy oraz weryfikację wdrażania BMP
Nadzór archeologiczny	Uprawniony archeolog, angażowany w przypadku prac ziemnych na obszarach o potencjale archeologicznym oraz w odpowiedzi na przypadkowe znaleziska
Operator/zarządca obiektu	Podmiot odpowiedzialny za eksploatację ukończonej infrastruktury (wały, zbiorniki wodne, poldery, zapory) oraz za monitorowanie w fazie eksploatacji, w tym za wdrażanie wytycznych eksploatacyjnych i planu gotowości na wypadek sytuacji awaryjnych (EPP)
Niezależny audytor ds. środowiska i spraw społecznych	Podmiot zewnętrzny lub ekspert, niezależny od JRP i Wykonawcy, wybrany przez JRP w porozumieniu z BKP i Bankiem, w celu przeprowadzania okresowych audytów zgodności w zakresie ochrony środowiska i spraw społecznych (patrz Część 2, kryteria uruchamiające w części 2.D)
Bank Światowy	Przegląd sprawozdań z monitoringu i audytów, wydawanie zaleceń, weryfikacja zgodności z ESCP i ESS; wydanie pisma o braku zastrzeżeń przed rozpoczęciem prac w przypadku zadań wymagających przeprowadzenia dedykowanej oceny oddziaływania na środowisko i społeczność (OOŚS/ESIA)
BKP	Biuro Koordynacji Projektu — dokonuje przeglądu i zatwierdza sprawozdania z monitoringu środowiskowego i społecznego oraz wyniki audytów przekazane przez JRP przed ich przedłożeniem Bankowi Światowemu, zgodnie z tabelą 24; pełni rolę pośrednika między JRP a Bankiem Światowym w ramach procesu zarządzania adaptacyjnego; przyjmuje zgłoszenia eskalowane przez JRP, konsoliduje dane z monitoringu ze wszystkich zadań oraz weryfikuje spójność środowiskową i społeczną na poziomie projektu
Mechanizm Zgłaszania Skarg (GRM)	Działa zgodnie z odrębnym dokumentem (załącznik – GRM). Wpisy w rejestrze GRM stanowią jedno ze źródeł danych monitorujących w Części 2 niniejszego wykazu
Zdolność instytucjonalna w zakresie monitorowania	JRP zapewnia dostęp do ekspertów zewnętrznych (z dziedziny nauk przyrodniczych, archeologii i hydrologii) odpowiednich do liczby i ryzyka związanych z zadaniami; potrzeby szkoleniowe i kadrowe są weryfikowane co najmniej raz w roku i zgłaszane do Banku w ramach ESCP

CZĘŚĆ 2: PLAN MONITOROWANIA

A. Faza przygotowań i planowania

Monitorowany parametr/wskaźnik	Miejsce monitorowania	Metoda pomiaru	Minimalna częstotliwość monitorowania	Cel/uzasadnienie monitorowania	Szacowany koszt	Odpowiedzialność (realizacja/nadzór)
Teren zajmowany przez obiekty budowlane (powierzchnia w hektarach, zgodność z projektem budowlanym)	Dokumentacja projektowa, decyzje administracyjne	Weryfikacja dokumentacji projektowej i porównanie z planowanymi powierzchniami	Jednorazowo przed rozpoczęciem budowy; aktualizacja w przypadku zmian projektowych	Potwierdzenie pełnego zakończenia prac w ramach PPNiP oraz gotowości do przekazania terenu Wykonawcy przed wejściem na plac budowy (weryfikacja faktycznego zagospodarowania terenu odbywa się w części B)	Należy wykonać w fazie PZŚS.	Należy wykonać w fazie PZŚS.
Stan bazowy w zakresie środowiska i spraw społecznych	Obszar oddziaływania podprojektu (woda, wody podziemne, gleba, biocenozy, hałas/powietrze, PAP)	Jednorazowe badania/pomiary stanu wyjściowego (jakość wody i wód podziemny, stan koryta rzeki, inwentaryzacja/badanie przyrodnicze, poziomy hałasu, dane społeczno-ekonomiczne dotyczące osób dotkniętych projektem (PAP) służące jako punkt odniesienia dla monitoringu w fazach budowy i eksploatacji	Jednorazowe, przed rozpoczęciem prac budowlanych lub jakichkolwiek działań terenowych powodujących oddziaływanie; badania nieinwazyjne niezbędne do ustalenia stanu wyjściowego mogą zostać przeprowadzone wcześniej.	W celu zapewnienia danych stanu bazowego niezbędnych do rzetelnej oceny zmian spowodowanych przez podzadanie w kolejnych fazach monitorowania	Należy wykonać w fazie PZŚS.	Należy wykonać w fazie PZŚS.
Ocena siedlisk / stan obszarów Natura 2000 i siedlisk priorytetowych	Obszar oddziaływania podprojektu	Przegląd OOŚS - ESIA/oceny siedlisk, decyzji derogacyjnych GDOŚ/RDOŚ; inwentaryzacja/badanie przyrodnicze	Przed rozpoczęciem budowy; aktualizacja, jeśli badania są starsze niż jeden sezon wegetacyjny/rozrodczy	Potwierdzenie, że prace nie naruszają integralności obszarów chronionych lub siedliska krytycznego bez wymaganych zezwoleń	Należy wykonać w fazie PZŚS.	Należy wykonać w fazie PZŚS.

Lista kontrolna monitoringu środowiskowego i społecznego

Monitorowany parametr/wskaźnik	Miejsce monitorowania	Metoda pomiaru	Minimalna częstotliwość monitorowania	Cel/uzasadnienie monitorowania	Szacowany koszt	Odpowiedzialność (realizacja/nadzór)
Określenie minimalnego przepływu	Odcinek rzeki poniżej i powyżej konstrukcji spiętrzającej/zbiornika	Obliczenia przy użyciu metodologii zgodnej z ustawą prawo wodne; uwzględnienie w zasadach eksploatacji	Jednorazowo na etapie projektowania; weryfikacja przy aktualizacji zasad eksploatacji	Zapewnienie ciągłości ekologicznej cieku wodnego poniżej konstrukcji spiętrzającej	Należy wykonać w fazie PZŚS.	Należy wykonać w fazie PZŚS.
Klasyfikacja bezpieczeństwa zapory/obiektu retencyjnego oraz powołanie Niezależnego Zespołu Ekspertów / IDSPoE (w razie potrzeby)	Dokumentacja projektowa/OOŚS (ESIA)	Klasyfikacja oparta na kryteriach wysokości spadku, pojemności retencyjnej i potencjału zagrożenia; powołanie Niezależnego Panelu Ekspertów / IDSPoE dla obiektów o wysokim potencjale zagrożenia lub wykazujących znaczne lub wysokie ryzyko ze względu na potencjalny wpływ na dolny bieg rzeki lub złożoność techniczną, zgodnie z tabelą 13 (roz. 6.3 RZŚS)	Jednorazowo przed zatwierdzeniem projektu budowlanego	Ustanowienie odpowiedniego systemu nadzoru bezpieczeństwa (EPP, okresowe inspekcje) proporcjonalnego do ryzyka	Należy wykonać w fazie PZŚS.	Należy wykonać w fazie PZŚS.
Wstępna (na bazie dostępnych dokumentów) ocena potencjału archeologicznego i wartości dziedzictwa kulturowego, w tym znanych cmentarzy, kapliczek i miejsc kultu	Rejestr, ewidencja zabytków i archiwa dotyczące obszaru oddziaływania	Przegląd danych Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków, rejestru zabytków, dostępnych badań archeologicznych oraz lokalizacji znanych cmentarzy/kapliczek; ocena konieczności przygotowania planu ochrony dziedzictwa kulturowego (CHMP) oraz środków zapobiegawczych i zaradczych dotyczących znanych stanowisk przed rozpoczęciem prac ziemnych	Jednorazowo na etapie przygotowania podprojektu, zgłoszeniem przed prac	Ograniczanie ryzyka nieprzewidzianych przestojów w pracach oraz uszkodzenia niezidentyfikowanego dziedzictwa kulturowego – środek zapobiegawczy uzupełniający reaktywną procedurę postępowania w przypadku przypadkowych znalezisk archeologicznych w fazie budowy	Należy uzupełnić w fazie opracowywania PZŚS.	Należy wykonać w fazie PZŚS.
Identyfikacja i ocena ryzyka środowiskowego i społecznego związanego z obiektami	Drogi dojazdowe, przyłącza mediów oraz miejsca składowania/utylizacji	Należy sprawdzić, czy zadanie wymaga obiektów powiązanych niefinansowanych w ramach	Jednokrotnie, na etapie przygotowywania podprojektu	Należy sprawdzić, czy oddziaływania środowiskowe i społeczne obiektów	Należy wykonać w fazie PZŚS.	Należy wykonać w fazie PZŚS.

Lista kontrolna monitoringu środowiskowego i społecznego

Monitorowany parametr/wskaźnik	Miejsce monitorowania	Metoda pomiaru	Minimalna częstotliwość monitorowania	Cel/uzasadnienie monitorowania	Szacowany koszt	Odpowiedzialność (realizacja/nadzór)
powiązanymi (towarzyszącymi)	odpadów, które nie są bezpośrednio finansowane w ramach zadania, ale są niezbędne do realizacji zadania	Projektu, zgodnie z częścią C8 Formularza wstępnej weryfikacji i klasyfikacji (załącznik 2); jeśli tak, należy ocenić związane z nimi ryzyko środowiskowe i społeczne zgodnie z tymi samymi zasadami, co w przypadku samego zadania, a wyniki uwzględnić w PZŚS/C-PZŚS		niezbędnych do realizacji zadania, ale finansowanych z innych źródeł, zostały uwzględnione w ocenie zgodnie z ESS1.		
Przeprowadzić i udokumentować konsultacje społeczne dotyczące zadania (PZI)	Gmina/społeczność lokalna na obszarze oddziaływania, w tym PAP	Przegląd protokołów z konsultacji, list obecności, zgłoszonych uwag oraz sposobu, w jaki zostały one uwzględnione, zgodnie z planem zaangażowania interesariuszy	Jednokrotnie, przed rozpoczęciem budowy; ponownie w przypadku istotnej zmiany zakresu podprojektu	Potwierdzenie zgodności z wymogami ESS10 oraz zidentyfikowanie obaw społeczności przed rozpoczęciem prac	Należy wykonać w fazie PZŚS.	Należy wykonać w fazie PZŚS.
Funkcjonowanie GRM dla zadania	Punkt kontaktowy GRM na poziomie zadania/gminy	Weryfikacja dostępności kanałów zgłaszania skarg i zażaleń (w tym dla osób z ograniczonym dostępem do Internetu), publikacji informacji o GRM oraz gotowości do przyjmowania i rejestrowania skarg i zażaleń w rejestrze GRM	Jednorazowo przed rozpoczęciem prac — warunek wstępny wejścia na plac budowy	Zapewnienie osobom, na które podprojekt może mieć wpływ (PAP), dostępu do kanału składania skarg, zanim pojawią się jakiegokolwiek skutki	Należy wykonać w fazie PZŚS.	Należy wykonać w fazie PZŚS.
Należy zapewnić, aby klasyfikacja ryzyka środowiskowego i społecznego ustalona w formularzu screeningowym była aktualna	Formularz wstępnej weryfikacji i klasyfikacji (załącznik 2) oraz dokumentacja OOŚS (ESIA)/PZŚS	Ponowna ocena klasyfikacji ryzyka bezpośrednio przed rozpoczęciem budowy, z uwzględnieniem zmian projektowych, wyników badania stanu wyjściowego oraz czasu, jaki upłynął od przeprowadzenia oceny wstępnej	Jednokrotnie, nie wcześniej niż 3 miesiące przed planowanym rozpoczęciem prac	Aby zapobiec sytuacji, w której prace rozpoczną się w oparciu o nieaktualną klasyfikację ryzyka (np. z powodu zmian w środowisku naturalnym lub zakresie prac)	Należy wykonać w fazie PZŚS.	Należy wykonać w fazie PZŚS.
Gotowość do rozpoczęcia prac (pozwolenia,	Dokumentacja administracyjna i	Kontrola kompletności: uzyskanie wszystkich wymaganych zezwoleń	Czynność jednorazowa, bezpośrednio przed	Potwierdzenie, że wszystkie warunki wstępne RZŚS zostały	Należy wykonać w fazie PZŚS.	Należy wykonać w fazie PZŚS.

Lista kontrolna monitoringu środowiskowego i społecznego

Monitorowany parametr/wskaźnik	Miejsce monitorowania	Metoda pomiaru	Minimalna częstotliwość monitorowania	Cel/uzasadnienie monitorowania	Szacowany koszt	Odpowiedzialność (realizacja/nadzór)
zatwierdzony plan C-PZŚS Wykonawcy robót budowlanych)	umowna dotycząca zadania	administracyjnych; opracowanie planu C-PZŚS przez wykonawcę i jego zatwierdzenie przez Inżyniera Kontraktu; zamknięcie kwestii poruszonych powyżej (PPNiP, stan bazowy, PZI, GRM, dziedzictwo kulturowe)	wejściem Wykonawcy robót na plac budowy	spełnione przed rozpoczęciem prac		
Wdrożenie PPNiP; wypłata odszkodowań	Dostęp Wykonawcy do terenu budowy	Przegląd dokumentacji płatności i protokołów przekazania terenu; rejestr GRM zawierający skargi i zażalenia dotyczące wywłaszczenia gruntów. Jeśli w ramach weryfikacji projektu (Formularz wstępnej weryfikacji i klasyfikacji, załącznik 2) zidentyfikowano wcześniejsze wywłaszczenia gruntów związane z projektem, dokonane przed rozpoczęciem procedur PPNiP — zamiast tego monitoringu lub jako jego uzupełnienie stosuje się oddzielny audyt przesiedleń	Co miesiąc do zakończenia procesu przesiedleń/odszkodowań	Należy zapewnić, aby dostęp do placu budowy był możliwy dopiero po zakończeniu uzgodnionych procedur PPNiP	Należy zrealizować w fazie PPNiP.	Należy zrealizować w fazie PPNiP.
Wywłaszczenie	Teren udostępniony Wykonawcy	Protokoły przejęcia nieruchomości	Co miesiąc, aż do zakończenia procesu nabycia nieruchomości	Potwierdzenie, że proces nabycia nieruchomości jest zgodny z PPNiP i krajowymi przepisami dotyczącymi nieruchomości przed przekazaniem terenu Wykonawcy	Należy zrealizować w fazie PPNiP.	Należy zrealizować w fazie PPNiP.

B. Faza budowy

Monitorowany parametr/wskaźnik	Miejsce monitorowania	Metoda pomiaru	Minimalna częstotliwość monitorowania	Cel/uzasadnienie monitorowania	Szacowany koszt	Odpowiedzialność (realizacja/nadzór)
Stan erozji i rekultywacji obszarów naruszonych w wyniku robót ziemnych	Place budowy, skarpy, tereny zajęć czasowych	Kontrole na miejscu z wykorzystaniem listy kontrolnej dotyczącej zapobiegania erozji; kontrola zrekultywowanego terenu	Co miesiąc w trakcie robót ziemnych; kontrola końcowa po rekultywacji terenu	Ograniczanie erozji gleby i weryfikacja odtworzenia pokrywy roślinnej	Należy wykonać w fazie PZŚS.	Należy wykonać w fazie PZŚS.
Jakość wód powierzchniowych (zawiesina, mętność, pH, tlen rozpuszczony)	Punkty pomiarowe powyżej i poniżej miejsca robót w korycie rzeki	Pomiary terenowe/laboratoryjne zgodnie ze standardowymi metodami, w odniesieniu do wartości bazowych sprzed rozpoczęcia budowy	Co najmniej raz w tygodniu podczas prac w korycie rzeki lub w jego bezpośrednim sąsiedztwie; natychmiast po wystąpieniu zdarzeń (np. pęknięcie grobli)	Wykrywanie przekroczeń norm i szybka reakcja w celu zapobiegania zanieczyszczeniu cieku wodnego	Należy wykonać w fazie PZŚS.	Należy wykonać w fazie PZŚS.
Stan koryta rzeki, brzegów i transportu rumowiska	Odcinek objęty pracami hydrotechnicznymi	Pomiary geodezyjne i hydromorfologiczne przed rozpoczęciem i po zakończeniu prac na danym odcinku	Przed rozpoczęciem i po zakończeniu prac na każdym odcinku	Potwierdzenie zgodności z założeniami projektowymi oraz braku nadmiernej degradacji koryta rzeki	Należy wykonać w fazie PZŚS.	Należy wykonać w fazie PZŚS.
Wdrożenie planu zarządzania ryzykiem powodziowym w odniesieniu do prac w korycie rzeki	Plac budowy na terenie równiny zalewowej	Przegląd dokumentacji projektowej, zapisów z monitoringu hydrologicznego i meteorologicznego oraz procedur awaryjnych; raporty z ćwiczeń	Ciągły monitoring hydrologiczny i meteorologiczny w sezonie budowlanym; przegląd planu przed sezonem powodziowym	Ograniczanie ryzyka przerw w pracach/uszkodzeń oraz zagrożeń dla pracowników wynikających z powodzi podczas budowy	Należy wykonać w fazie PZŚS.	Należy wykonać w fazie PZŚS.
Bezpieczeństwo zapory podczas budowy (zgodność z projektem budowlanym, EPP)	Plac budowy zapory	Kontrole mające na celu sprawdzenie zgodności prac z projektem i klasyfikacją bezpieczeństwa; przegląd EPP; opinie Niezależnego Panelu Ekspertów - IDSPoE (jeśli został powołany)	Okresowe kontrole zgodnie z harmonogramem prac (co najmniej raz na kwartał) oraz na kluczowych etapach (np. przed napętnieniem)	Zapewnienie, że zaporą jest budowana zgodnie z wymogami bezpieczeństwa zapór	Należy wykonać w fazie PZŚS.	Należy wykonać w fazie PZŚS.

Lista kontrolna monitoringu środowiskowego i społecznego

Monitorowany parametr/wskaźnik	Miejsce monitorowania	Metoda pomiaru	Minimalna częstotliwość monitorowania	Cel/uzasadnienie monitorowania	Szacowany koszt	Odpowiedzialność (realizacja/nadzór)
Poziom wód gruntowych (odwadnianie placu budowy)	Piezometry w obszarze oddziaływania drenażu	Odczyty piezometrów w odniesieniu do wartości bazowych sprzed budowy	Co najmniej raz w tygodniu podczas odwadniania; częściej w przypadku ujęć wody na obszarze oddziaływania	Wczesne wykrywanie nadmiernego obniżenia poziomu wód gruntowych zagrażającego ujęciom wody lub roślinności	Należy wykonać w fazie PZŚS.	Należy wykonać w fazie PZŚS.
Stan biocenoz wodnych (makrofity, bezkręgowce bentosowe, ryby) oraz BMP	Odcinek rzeki/zbiornik wodny, na który mają wpływ prace	Badania biocenoz przed rozpoczęciem prac i po ich zakończeniu; dokumentacja odłowu/przeniesienia ryb, jeśli ma to zastosowanie	Przed rozpoczęciem prac, w trakcie prac (jeśli wymaga tego harmonogram BMP oraz po zakończeniu prac	Ocena skuteczności działań minimalizujących oraz zgodności z harmonogramem BMP	Należy wykonać w fazie PZŚS.	Należy wykonać w fazie PZŚS.
Obecność i aktywność wrażliwych gatunków dzikich zwierząt (ptaków, nietoperzy) w sezonie lęgowym	Obszar robót i jego bezpośrednie otoczenie	Wizyty terenowe w celu monitorowania środowiska; weryfikacja zgodności harmonogramu prac z okresami ochrony gatunków	Regularnie w sezonie lęgowym (co najmniej co 2 tygodnie), przed rozpoczęciem prac w nowej lokalizacji	Zapobieganie zakłócaniu spokoju lub niszczeniu miejsc gniazdowania/kolonii lęgowych	Należy wykonać w fazie PZŚS.	Należy wykonać w fazie PZŚS.
Rozprzestrzenianie się inwazyjnych gatunków obcych (IOG)	Plac budowy, drogi dojazdowe, obszary renaturyzacji	Monitorowanie czyszczenia sprzętu; kontrole terenowe pod kątem obecności IOG	Za każdym razem, gdy nowy sprzęt trafia na plac budowy; comiesięczne kontrole placu budowy	Zapobieganie wprowadzaniu lub rozprzestrzenianiu się gatunków obcych (IOG)	Należy wykonać w fazie PZŚS.	Należy wykonać w fazie PZŚS.
Poziomy hałasu w pobliżu wrażliwych receptorów	Najbliższe obszary mieszkalne/miejsca wrażliwe	Pomiary miernikiem poziomu hałasu; rejestr GRM	Na początku prac w danej lokalizacji oraz za każdym razem, gdy zgłaszana jest skarga	Zapewnienie zgodności z dopuszczalnymi poziomami hałasu	Należy wykonać w fazie PZŚS.	Należy wykonać w fazie PZŚS.
Jakość powietrza / pył	Plac budowy i okolica, drogi dojazdowe	Kontrola wizualna; pomiary PM10 w przypadku skarg; przeglądy techniczne sprzętu	W sposób ciągły, codziennie; kontrole techniczne zgodnie z	Ograniczenie emisji pyłu i spalin do poziomów, które nie powodują uciążliwości	Należy wykonać w fazie PZŚS.	Należy wykonać w fazie PZŚS.

Lista kontrolna monitoringu środowiskowego i społecznego

Monitorowany parametr/wskaźnik	Miejsce monitorowania	Metoda pomiaru	Minimalna częstotliwość monitorowania	Cel/uzasadnienie monitorowania	Szacowany koszt	Odpowiedzialność (realizacja/nadzór)
			harmonogramem producenta			
Gospodarka odpadami budowlanymi (mineralnymi)	Miejsca składowania odpadów na placu budowy	Monitorowanie dokumentów przewozowych odpadów, ewidencji odpadów, miejsc składowania oraz segregacji odpadów	Co miesiąc oraz przy każdym transporcie odpadów	Zapewnienie zgodności z przepisami dotyczącymi odpadów oraz zapobieganie zanieczyszczeniu środowiska	Należy wykonać w fazie PZŚS.	Należy wykonać w fazie PZŚS.
Przechowywanie materiałów niebezpiecznych i zapobieganie wyciekom (paliwa, oleje, smary)	Miejsca tankowania i przechowywania paliwa/oleju na placu budowy	Weryfikacja kart charakterystyki substancji niebezpiecznej (SDS), stanu technicznego zbiorników oraz urządzeń do ograniczania wycieków; procedury reagowania na wycieki	Co miesiąc oraz bezpośrednio po każdym zdarzeniu (wyciek, rozlanie)	Zapobieganie zanieczyszczeniu gleby i wody w wyniku wycieków produktów naftowych	Należy wykonać w fazie PZŚS.	Należy wykonać w fazie PZŚS.
Znaleziska archeologiczne / dziedzictwo kulturowe (znaleziska przypadkowe)	Cały obszar robót ziemnych	Procedura postępowania w przypadku przypadkowych znalezisk archeologicznych: wstrzymanie prac, zgłoszenie do konserwatora zabytków, ocena przez nadzór archeologiczny	Natychmiast po odkryciu; obecność nadzoru archeologicznego zgodnie z planem na obszarach o zwiększonym potencjale	Ochrona nieodkrytego dziedzictwa kulturowego zgodnie z ESS8	Należy wykonać w fazie PZŚS.	Należy wykonać w fazie PZŚS.
Stan zabytkowych obiektów w pobliżu terenu robót	Obiekty objęte ochroną konserwatorską w obszarze oddziaływania	Dokumentacja stanu przed i po rozpoczęciu prac (CHMP); weryfikacja zezwoleń konserwatorskich	Przed rozpoczęciem i po zakończeniu prac w pobliżu obiektu	Zapobieganie i wykrywanie potencjalnych uszkodzeń zabytkowych obiektów	Należy wykonać w fazie PZŚS.	Należy wykonać w fazie PZŚS.
Bezpieczeństwo ruchu drogowego i pieszych w pobliżu placu budowy, w tym dostęp dla służb ratowniczych	Drogi dojazdowe, obszary mieszkalne, szkoły, przejścia dla pieszych i objazdy w zakresie ruchu budowlanego	Kontrola oznakowania, objazdów, tymczasowych przejść dla pieszych oraz zgodności z planem zarządzania ruchem (element C-PZŚS); weryfikacja dostępu dla służb ratowniczych	Co miesiąc oraz za każdym razem, gdy zmienia się organizacja ruchu	Ograniczanie ryzyka wypadków wśród mieszkańców, w tym grup szczególnie wrażliwych (dzieci, osoby starsze), oraz zapewnienie niezakłóconego dostępu dla służb ratowniczych	Należy wykonać w fazie PZŚS.	Należy wykonać w fazie PZŚS.

Lista kontrolna monitoringu środowiskowego i społecznego

Monitorowany parametr/wskaźnik	Miejsce monitorowania	Metoda pomiaru	Minimalna częstotliwość monitorowania	Cel/uzasadnienie monitorowania	Szacowany koszt	Odpowiedzialność (realizacja/nadzór)
Zakłócenia w dostawach mediów (woda, prąd, kanalizacja, telekomunikacja) wynikające z prac budowlanych	Sieci i przyłącza objęte zakresem prac budowlanych	Uzgodnienia z operatorami mediów przed rozpoczęciem prac stwarzających ryzyko przerw w dostawach; informowanie mieszkańców przez PZI o planowanych przerwach	Przed każdą planowaną ingerencją w sieć; natychmiast w przypadku awarii	Minimalizacja niedogodności dla mieszkańców i instytucji (w tym ewentualnych obiektów wrażliwych) spowodowanych przerwami w dostawach mediów	Należy wykonać w fazie PZŚS.	Należy wykonać w fazie PZŚS.
Źródła materiałów budowlanych (kamieniołomy, wyrobiska / tereny wydobywcze)	Źródła materiałów wskazane przez Wykonawcę, o ile nie są to licencjonowane obiekty magazynowe	Weryfikacja, czy dostawca posiada wymagane zezwolenia środowiskowe; w przypadku nowych wyrobisk — ocena oddziaływania na środowisko analogiczna do zasad stosowanych w odniesieniu do danego zadania	Jednorazowo, przed podpisaniem umowy dostawy; aktualizacja w przypadku zmiany dostawcy	Zapobieganie rozprzestrzenianiu się niekontrolowanych oddziaływań na środowisko poza formalny obszar projektu	Należy wykonać w fazie PZŚS.	Należy wykonać w fazie PZŚS.
Ryzyko uszkodzenia budynków, studni i infrastruktury w wyniku drgań/wstrząsów (np. podczas wbijania pali)	Budynki, studnie i infrastruktura znajdujące się w zasięgu oddziaływania prac powodujących drgania	Kontrola stanu technicznego (dokumentacja fotograficzna) przed rozpoczęciem prac w danej lokalizacji; pomiary drgań podczas prac w pobliżu wrażliwych obiektów; kontrola końcowa po zakończeniu prac	Jednorazowa kontrola przed rozpoczęciem prac w danej lokalizacji; ciągłe monitorowanie drgań i wibracji podczas prac je powodujących; kontrola końcowa po zakończeniu prac	Ustalenie stanu wyjściowego w celu ułatwienia rozstrzygnięcia ewentualnych roszczeń oraz wczesnego wykrywania nadmiernych drgań	Należy wykonać w fazie PZŚS.	Należy wykonać w fazie PZŚS.
Obecność i kwalifikacje personelu wykonawcy ds. E&S i BHP na placu budowy	Plac budowy	Weryfikacja, czy Wykonawca wyznaczył i zapewnia obecność na placu budowy osoby odpowiedzialnej za wdrażanie C-PZŚS i BHP, zgodnie z Planem Zarządzania Zasobami Ludzkimi (LMP)	Na początku prac oraz za każdym razem, gdy nastąpi zmiana personelu odpowiedzialnego	Należy zapewnić, aby plan C-PZŚS był faktycznie wdrażany na placu budowy, a nie tylko na papierze	Należy wykonać w fazie PZŚS.	Należy wykonać w fazie PZŚS.
Rejestr niezgodności i działań naprawczych (zadanie)	Plac budowy – wszystkie parametry monitorowane w części B	Rejestruj każdy przypadek przekroczenia wartości progowych lub niezgodności z częścią B	Na bieżąco, z comiesięcznym przeglądem podsumowującym	Zapewnienie systematycznego zarządzania adaptacyjnego na poziomie zadań oraz	Należy wykonać w fazie PZŚS.	Należy wykonać w fazie PZŚS.

Monitorowany parametr/wskaźnik	Miejsce monitorowania	Metoda pomiaru	Minimalna częstotliwość monitorowania	Cel/uzasadnienie monitorowania	Szacowany koszt	Odpowiedzialność (realizacja/nadzór)
		PZŚS, w tym datę i status działania korygującego		prorowadzenie skonsolidowanego rejestru projektu (część D)		

C. Faza operacyjna

Monitorowany parametr/wskaźnik	Miejsce monitorowania	Metoda pomiaru	Minimalna częstotliwość monitorowania	Cel/uzasadnienie monitorowania	Szacowany koszt	Odpowiedzialność (wdrozenie/nadzór)
Zgodność z zasadami eksploatacji zbiornika/obiektu oraz przestrzeganie wymogu minimalnego przepływu	Konstrukcja retencyjna / zbiornik / polder oraz odcinek poniżej konstrukcji	Pomiary przepływu poniżej obiektu w odniesieniu do wyznaczonego minimalnego natężenia przepływu; weryfikacja zgodności z zasadami eksploatacji	Ciągłe automatyczne monitorowanie lub odczyty co najmniej raz dziennie; kwartalne sprawozdanie podsumowujące	Zapewnienie ciągłości ekologicznej cieku wodnego oraz zminimalizowanie negatywnego wpływu regulacji przepływu na biocenozę poniżej obiektu	Należy wykonać w fazie PZŚS.	Należy wykonać w fazie PZŚS.
Wstępne napełnianie zbiornika – dotyczy nowych zapór tworzących zbiornik ze statą powierzchnią zalewu	Zbiornik i odcinek poniżej budowli piętrzącej	Wdrożenie specjalnego planu pierwszego napełniania zbiornika / spiętrzenia (wymagane w przypadku ryzyka „wysokiego” – plan pierwszego napełniania/spiętrzenia powinien być zawarty w odrębnym planie PZŚS/monitoringu; niniejsza lista kontrolna stanowi jedynie punkt odniesienia); szczegółowy monitoring parametrów technicznych obiektu i jakości wody podczas napełniania	W sposób ciągły w trakcie okresu napełniania; podsumowanie po osiągnięciu docelowego poziomu spiętrzenia	Wykrywanie anomalii konstrukcyjnych lub środowiskowych w najbardziej krytycznym okresie eksploatacji zapory	Należy wykonać w fazie PZŚS.	Należy wykonać w fazie PZŚS.
Morfologia koryta i osadzanie się osadów podczas napełniania/opróźniania	Odcinek rzeki w obszarze oddziaływania zbiornika/polderu	Okresowe pomiary geodezyjne/batymetryczne koryta rzeki i przekrojów	Co najmniej raz w roku oraz po każdym znaczącym epizodzie napełniania/opróźniania	Identyfikacja niekorzystnych trendów erozji/osadzania wynikających z eksploatacji	Należy wykonać w fazie PZŚS.	Należy wykonać w fazie PZŚS.

Lista kontrolna monitoringu środowiskowego i społecznego

Monitorowany parametr/wskaźnik	Miejsce monitorowania	Metoda pomiaru	Minimalna częstotliwość monitorowania	Cel/uzasadnienie monitorowania	Szacowany koszt	Odpowiedzialność (wdrożenie/nadzór)
Jakość wody w zbiorniku (eutrofizacja, stratyfikacja termiczna) oraz emisje gazów cieplarnianych (CH ₄ , CO ₂)	Zbiornik i jego bezpośredni obszar zlewni	Pobieranie próbek wody (parametry fizykochemiczne, chlorofil a oraz, w stosownych przypadkach, pomiar/szacowanie emisji gazów cieplarnianych)	Sezonowo (co najmniej dwa razy w roku — w okresie letniej stagnacji i w okresie cyrkulacji), zgodnie z wytycznymi określonymi w zasadach eksploatacji	Wczesne wykrywanie eutrofizacji, ograniczanie zagrożeń dla jakości wody oraz raportowanie śladu węglowego działalności	Należy wykonać w fazie PZŚS.	Należy wykonać w fazie PZŚS.
Trwałe zmiany poziomu wód gruntowych na obszarach położonych powyżej zbiornika	Piezometry na terenach rolniczych i zabudowanych położonych w górnej części zlewni	Odczyty piezometrów w odniesieniu do warunków bazowych; monitorowanie poziomu wilgotności gleby i budynków	Co kwartał przez pierwsze 2 lata eksploatacji, a następnie co sześć miesięcy	Wczesne wykrywanie zalania gruntów rolnych lub gromadzenia się wilgoci w budynkach spowodowanego wzrostem poziomu wód gruntowych	Należy wykonać w fazie PZŚS.	Należy wykonać w fazie PZŚS.
Bezpieczeństwo zapory podczas eksploatacji, w tym gotowość systemu ostrzegania dla społeczności położonych poniżej zapory (okresowe inspekcje, EPP)	Budowla piętrząca i strefa zagrożenia poniżej	Okresowe kontrole bezpieczeństwa (wizualne i pomiary), przegląd i aktualizacja planu EPP, ćwiczenia na wypadek awarii; weryfikacja funkcjonalności systemu ostrzegania (syreny/komunikaty) oraz terminowości przekazywania informacji o ryzyku społeczeństwu	Kontrole w oparciu o klasę bezpieczeństwa obiektu (zazwyczaj raz w roku; częściej w przypadku obiektów wysokiego ryzyka); ćwiczenia w ramach planu awaryjnego (EPP) co najmniej raz na 2 lata, w tym test systemu ostrzegania	Zapobieganie awariom zapor, zapewnienie gotowości na wypadek sytuacji awaryjnych oraz podnoszenie świadomości zagrożeń wśród mieszkańców zamieszkujących poniżej zapory	Należy wykonać w fazie PZŚS.	Należy wykonać w fazie PZŚS.
Funkcje regulacyjne i retencyjne ekosystemu doliny/rzeki oraz wdrażanie BMP w fazie eksploatacji	Dolina rzeki w obszarze oddziaływania zadania	Monitorowanie wskaźników funkcjonowania ekosystemu (np. poziomów wód podziemnych, łączności siedlisk przyrodniczych, skuteczności przepławek dla ryb)	Corocznie przez pierwsze 3–5 lat eksploatacji, a następnie zgodnie z planem monitorowania BMP	Weryfikacja skuteczności działań kompensacyjnych oraz zgodności z zasadą „braku strat netto/zysku netto” (ESS6)	Należy wykonać w fazie PZŚS.	Należy wykonać w fazie PZŚS.
Korzyści wynikające z ochrony przeciwpowodziowej / zarządzania ryzykiem powodziowym i retencji (wskaźniki pozytywne)	Obszar zlewni chroniony przez zadania	Monitorowanie skuteczności hydrologicznej (poziom ochrony, objętość retencyjna) oraz wskaźników usług ekosystemowych	Corocznie, w ramach rutynowej sprawozdawczości środowiskowej i społecznej	Dokumentacja przewidywanych korzyści projektu dla Banku i interesariuszy	Należy wykonać w fazie PZŚS.	Należy wykonać w fazie PZŚS.

D. Wymogi horyzontalne

W przypadku projektów budowy zapór wymagających powołania Niezależnego Panelu Ekspertów (EPP/IDSPoE), a także wszystkich zadań o znacznym lub wysokim ryzyku, przeprowadzenie niezależnego audytu jest obowiązkowe. Dla zadań wysokiego ryzyka szczegółowe wymagania dotyczące audytu określa się odrębnie w PZŚS lub w planie monitorowania, a nie wyłącznie w niniejszej liście kontrolnej.

Audyt stanowi okresowy, niezależny przegląd i nie zastępuje bieżącego nadzoru budowlanego, prowadzonego przez cały okres realizacji robót przez inspektora nadzoru w ramach C-PZŚS. Innymi słowy, nadzór budowlany ma charakter ciągły, natomiast audyt jest dodatkową, niezależną weryfikacją przeprowadzaną na kluczowych etapach realizacji projektu.

W przypadku projektów o umiarkowanym ryzyku audyt jest zalecany, lecz nieobowiązkowy. JRP i Bank uzgadniają jego zakres oraz częstotliwość w ESCP.

Monitorowany parametr/wskaźnik	Miejsce monitorowania	Metoda pomiaru	Minimalna częstotliwość monitorowania	Cel/uzasadnienie monitorowania	Szacowany koszt	Odpowiedzialność (wdrożenie/nadzór)
Niezależny audyt środowiskowy i społeczny	Zadania spełniające powyższe kryteria (obiekty retencyjne z udziałem EPP/IDSPoE; zadania o znacznym/wysokim ryzyku)	Audyt przeprowadzony przez podmiot niezależny od JRP, Wykonawcy i Inżyniera Kontraktu, obejmujący przegląd dokumentacji, wizytę na miejscu, rozmowy z interesariuszami (w tym osobami, na które projekt ma wpływ) oraz ocenę zgodności z PZŚS/C-PZŚS, ESCP, decyzjami środowiskowymi oraz EPP	Co najmniej raz w roku w trakcie budowy w przypadku obiektów spełniających ww. kryteria; co najmniej raz na dwa lata w fazie eksploatacji przez pierwsze 5 lat, a następnie z częstotliwością uzgodnioną z Bankiem	Zapewnienie niezależnego audytora, który nie jest zastępowany przez wewnętrzną strukturę nadzoru obejmującą Wykonawcę – Inżyniera Kontraktu – JRP; wymóg zgłoszony przez Bank Światowy podczas przeglądu ESMF	Zob. szacunkowe koszty Projektu	Zadanie: JRP w porozumieniu z BKP i Bankiem; realizacja: niezależny audytor ds. środowiska i kwestii społecznych
Skonsolidowany rejestr niezgodności i działań naprawczych (na poziomie Projektu)	JRP — konsolidacja danych ze wszystkich zadań	Podsumowanie niezgodności zidentyfikowanych przez Inżyniera Kontraktu i wykonawców w poszczególnych zadaniach (jakość wody, hałas, odpady,	Co kwartał, jako podstawa sprawozdawczości dla Banku za pośrednictwem	Umożliwia JRP i Bankowi śledzenie powtarzających się problemów w całym Projekcie,	Zob. w szacunkowych kosztach Projektu	JRP; nadzór: BKP; dane źródłowe: Inżynier Kontraktu dla poszczególnych zadań

Monitorowany parametr/wskaźnik	Miejsce monitorowania	Metoda pomiaru	Minimalna częstotliwość monitorowania	Cel/uzasadnienie monitorowania	Szacowany koszt	Odpowiedzialność (wdrożenie/nadzór)
		BHP itp.) wraz ze statusem działań naprawczych	BKP, zgodnie z tabelą 24	wykraczających poza poszczególne zadania		
Rejestr skarg i wniosków (w ramach GRM) jako źródło danych monitorujących, w tym ścieżka sprawozdawczości kwestii SEA/SH	Punkty kontaktowe GRM we wszystkich zadaniach/podprojektach, skonsolidowane przez JRP	Przegląd rejestru GRM: liczba i charakter otrzymanych skarg, czas odpowiedzi w stosunku do określonych w PZI, status rozstrzygnięcia oraz funkcjonowanie poufnego kanału zgłaszania dla kwestii SEA/SH	Co miesiąc w trakcie budowy; co kwartał w trakcie eksploatacji	Wczesne wykrywanie problemów zgłaszanych przez społeczność, uzupełniające dane z monitoringu technicznego; zapewnienie bezpiecznego kanału zgłaszania spraw dotyczących SEA/SH	Zob. szacunkowe koszty Projektu	JRP; punkt kontaktowy GRM

SPRAWOZDAWCZOŚĆ

Sprawozdawczość będzie prowadzona zgodnie z wymogami określonymi w ESMF, **roz. 11 (Monitoring i raportowanie)**, w tym poprzez przekazywanie dokumentów za pośrednictwem BKP zgodnie z tabelą 22.

Legenda / Skróty

Termin	Definicja
BKP	Biuro Koordynacji Projektu
BMP	Plan zarządzania różnorodnością biologiczną
CHMP	Plan zarządzania dziedzictwem kulturowym
C-PZŚS (C-ESMP)	Plan zarządzania środowiskowego i społecznego wykonawcy (PZŚS)
EPP	Plan gotowości na wypadek sytuacji awaryjnych w zakresie bezpieczeństwa zapór
ESCP	Plan zobowiązań środowiskowych i społecznych (Environmental and Social Commitment Plan)
ESS	Standardy środowiskowe i społeczne Banku Światowego (Standard środowiskowy i społeczny)
GRM	Mechanizm Rozpatrywania Skarg
IDSPoE	Niezależny Zespół Ekspertów ds. Bezpieczeństwa Zapór

Termin	Definicja
IGO	Inwazyjne gatunki obce
Inżynier Kontraktu	Podmiot zatrudniony na warunkach umowy FIDIC, odpowiedzialny za bieżący nadzór nad pracami Wykonawcy, w tym za zgodność z wymogami w zakresie środowiska i bezpieczeństwa
JRP	Jednostka Realizacji Projektu (jednostka w ramach Wody Polskie odpowiedzialna za realizację Projektu)
LMP	Plan Zarządzania Zasobami Ludzkimi
Minimalny przepływ ekologiczny	Minimalny przepływ ekologiczny — minimalny przepływ niezbędny do utrzymania ciągłości ekologicznej cieków wodnych poniżej zapory
NBS	Rozwiązania oparte na naturze
Obiekty powiązane	Obiekty niefinansowane w ramach Projektu, których funkcjonowanie i istnienie zależy wyłącznie od Zadania i bez których realizacja Zadania nie byłaby możliwa
OOŚS (ESIA)	Ocena oddziaływania na środowisko i społeczeństwo
PPNiP	Plan Pozyskania Nieruchomości i Przesiedleń
Procedura postępowania w przypadku przypadkowych znalezisk archeologicznych	Procedura postępowania w przypadku nieznanych wcześniej znalezisk archeologicznych lub obiektów dziedzictwa kulturowego odkrytych podczas prac ziemnych
PZI	Plan zaangażowania interesariuszy
PZŚS (ESMP)	Plan zarządzania środowiskowego i społecznego
RDOŚ / GDOŚ	Regionalna / Generalna Dyrekcja Ochrony Środowiska
RPNiP	Ramy Pozyskania Nieruchomości i Przesiedleń
RZŚS (ESMF)	Ramy zarządzania środowiskowego i społecznego
SEA/SH	Wykorzystywanie seksualne i nadużycia seksualne / molestowanie seksualne